

Børne- og socialminister Mai Mercados talepapir

Anledning	Samråd i Beskæftigelsesudvalget spørgsmål AÆ
Dato / tid	Onsdag d. 2. maj 2018 kl. 11.30-12.30
Talens varighed	Ca. 10 minutter
Sted	Folketinget, FT 2-080

Samrådsspørgsmål AÆ

Hvilke initiativer vil ministeren tage som følge af, at antallet af børn under fattigdomsgrænsen ifølge Arbejderbevægelsens Erhvervsråd alene i 2016 steg med 10.500 børn som følge af kontanthjælpsloftet således, at der f.eks. er blevet flere enlige forsørgere med et barn, som lever for under 13.100 om måneden efter skat? Der henvises til Arbejderbevægelsens Erhvervsråds analyse "Rekordmange børn er under fattigdomsgrænsen" fra 14. januar 2018.

Det talte ord gælder

Tak for invitationen til samrådet her i dag.

Jeg er blevet bedt om at redegøre for, hvilke initiativer jeg vil tage som følge af Arbejderbevægelsens Erhvervsråds analyse, der viser, at antallet af børn under fattigdomsgrænsen er steget som følge af kontanthjælpsloftet.

[Kontanthjælpsloftet er ret og rimeligt]

Og lad mig bare starte med at slå fast, at jeg fuldt og helt deler beskæftigelsesministerens opfattelse. Kontanthjælpsloftet er for mig at se både sund fornuft og ret og rimeligt. Fordi der skal og bør være en økonomisk gevinst, som kan mærkes i forhold til at være på kontanthjælp, for folk der står op hver dag og går på arbejde. Også selvom det er til en mindsteløn.

Samtidig er det vigtig, at man så vidt muligt kommer i kontakt med arbejdsmarkedet og det øvrige samfund, hvis man er på kontanthjælp eller andre overførsler. Og her er der i dag alt for mange i eksempelvis udsatte boligområder, der er på offentlig forsørgelse, og alt for mange, der ikke kommer i kontakt med arbejdsmarkedet og dermed heller ikke med det omliggende samfund.

Og derfor indgår det også som en del af regeringens udspil mod parallelsamfund, at kommunerne ikke må anvise til en bolig i et udsat boligområde, hvis én i hustanden har været på kontanthjælp eller andre overførsler i halvt år eller mere.

Og det handler ikke kun om de voksne, der er på offentlig forsørgelse. Det handler også om, at det er godt for børn at opleve deres forældre som en aktiv del af arbejdsmarkedet og samfundet. At de bidrager, og at de går foran som gode rollemodeller.

[Hilser debatten velkommen]

Og så hilser jeg debatten velkommen i dag, fordi det giver mig mulighed for at sætte fokus på børnene. Noget af det, der optager mig allermost som børne- og socialminister, det er, hvordan vi kan give alle børn et godt afsæt til et godt voksenliv med både uddannelse og job. Og det gælder ikke mindst de børn, der har brug for særlig støtte og har brug for særlig hjælp. For nogle i form af en social indsats.

Og der skal ikke herske tvivl om, at vi i Danmark har familier med sociale problemer, hvor forældrenes problemer også går ud over børnene. Her er det rigtig vigtigt med en debat om, hvordan vi bedst muligt hjælper de børn.

Og det er vigtigt at være opmærksom på, at social udsathed ikke alene handler om, hvor mange penge en familie har at gøre godt med. Det handler i lige så høj grad om, hvilke ressourcer der er i hjemmet.

[Et snævert fokus på økonomi alt for unuanceret]

Og det er klart, at økonomien kan være stram for en familie på kontanthjælp. Det har jeg fuld forståelse for.

Men et alt for snævert fokus på økonomi bliver også tit for unuanceret. I stedet skal vi have blik for, at der er mange forskellige grunde til, at børn og unge har brug for ekstra støtte og hjælp eller en egentlig social indsats.

Nogle børn med sociale problemer er fra familier med lave indkomster. Andre er fra familier med helt almindelige indkomster, men hvor forældrene eksempelvis kæmper med misbrugsproblemer eller med psykiske vanskeligheder.

[Derfor er fattigdomsgrænser en socialpolitisk blindgyde]

Og derfor bliver hele debatten om fattigdomsgrænser efter min mening en socialpolitisk blindgyde. Den tidligere SR-regering havde én grænse, nu har Arbejderbevægelsens Erhvervsråd så lavet en anden grænse.

Og jeg må sige, at jeg oprigtigt talt er bekymret for, at vi kommer til at overse reelle sociale problemer i vores samfund, hvis vi som politikere stirrer os blinde på økonomi og på forskellige definitioner af, hvornår man er fattig. Sociale problemer går altså ikke væk, bare fordi man ligger på en anden siden af en fattigdomsgrænse.

Og hvis vi for eksemplets skyld bare tager den tidligere SR-regerings fattigdomsgrænse, så ved vi, at under halvdelen af dem under grænsen, ikke selv følte sig som fattige. Det var konklusionen i den afsavnsundersøgelse, der blev lavet af SFI, dengang det hed SFI, og som var direkte koblet op på fattigdomsgrænsen. Samtidig viste undersøgelsen, at livskvaliteten for børn i såkaldt "økonomisk fattige" familier var den samme som for andre børn.

Og det siger jo en hel del om, at en lav indkomst ikke i sig selv er en barriere for, at man som forældre kan give sine børn en god barndom og en rigtig tryk opvækst.

Det handler om nogle helt basale ting: At være nærværende og vise opmærksomhed, at være deltagende i sine børns liv. At tale med sine børn om hverdagen i børnehaven eller skolen. At læse for sine børn og så videre. Alt sammen noget som alle forældre har mulighed for at gøre.

[Hvad er så vejen frem i socialpolitikken?]

Hvad er så vejen frem i socialpolitikken? For mig at se, er det sådan set ikke så svært: Vi skal hjælpe børn med sociale problemer, uanset deres indkomst. Og vi skal sætte ind med sociale indsatser, der gør en reel og en positiv forskel for det enkelte barn og den enkelte familie. Og vi skal ikke acceptere socialpolitiske tiltag, som ikke har den effekt, som vi efterspørger, og dermed ikke har en betydning for borgeren.

Og så er det især i de allerførste leveår, at vi virkelig kan gøre en effektiv forskel. Her tænker jeg selvfølgelig på James Heckman og den forskning, han har lavet.

Og forskning peger på, at i de første 1.000 dage af et barns liv, der er det afgørende for, hvor godt barnet kommer til at klare sig sidenhen. Det er i de år, at ens grundlæggende egenskaber bliver dannet, at ens grundlæggende personlighed bliver dannet. Det er her vores selvværd, vedholdenhed og tillid til andre mennesker bliver skabt.

Og med regeringens udspil mod eksempelvis parallelsamfund, lægger vi derudover op til, at børn i udsatte boligområder skal starte i et dagtilbud, når de fylder 1 år. Fordi kommunen på den måde nemmere kan tilbyde en tidlig indsats, der kan mindske uligheden i uddannelse og sprogkunderskaber.

For hvis børnene er bagud fra start, når de begynder i skole, er der også tale om et svigt.

[Konkrete initiativer fra regeringen]

Så det handler om at sætte tidligt ind. Derfor har vi også indgået en bred politisk aftale om "Stærkere dagtilbud", der blandt andet gennem en styrket pædagogisk læreplan skal sikre, at det pædagogiske personale får bedre blik for udsatte børns læring, udvikling og trivsel. Det kræver et stærkt fagligt afsæt for personalet at løfte udsatte børn i dagtilbud – det gælder både socialt, kognitivt og socio-emotionelt.

Derfor indeholder aftalen et kompetenceløft af det pædagogiske personale på ca. 165 mio. kr. samt en permanent pulje på 83 mio. kr. til flere pædagoger til de institutioner, som har størst udfordringer med børn i udsatte positioner.

Et dagtilbud med høj kvalitet er den bedste vej til en god skolegang, og videre til ungdomsuddannelse og job.

[Afrunding]

Så lad mig runde af med at slå fast, at det, jeg er optaget af, er, at vi får sat effektivt og tidligt får ind. For det er jo klart, at jo tidligere vi sætter ind, jo mindre greb skal også vi bruge senere hen. Hvis vi står med et barn, som lige er blevet født, så er det klart, at der er nogle helt andre ting på spil, end hvis man står med en 15-årig, som allerede har været igennem en rigtig vanskelig opvækst.

Og derfor så har regeringen også lagt en klar strategi, der handler om, at vi skal have mere viden, og vi skal have bedre data på socialområdet. Således at vi kan få et meget tydeligere billede af, hvilke børn og unge, der oplever, at de reelt ikke har de samme muligheder for at deltage i samfundets fællesskaber som andre har.

Tak for ordet.